

Vad gör ett begravningsombud?

Sedan kyrkan skildes från staten betalar alla folkbokförda i Sverige en statlig begravningsavgift.

Länsstyrelsen utser begravningsombud som ska granska att de som ansvarar för begravningsverksamheten använder pengarna från begravningsavgiften på rätt sätt.

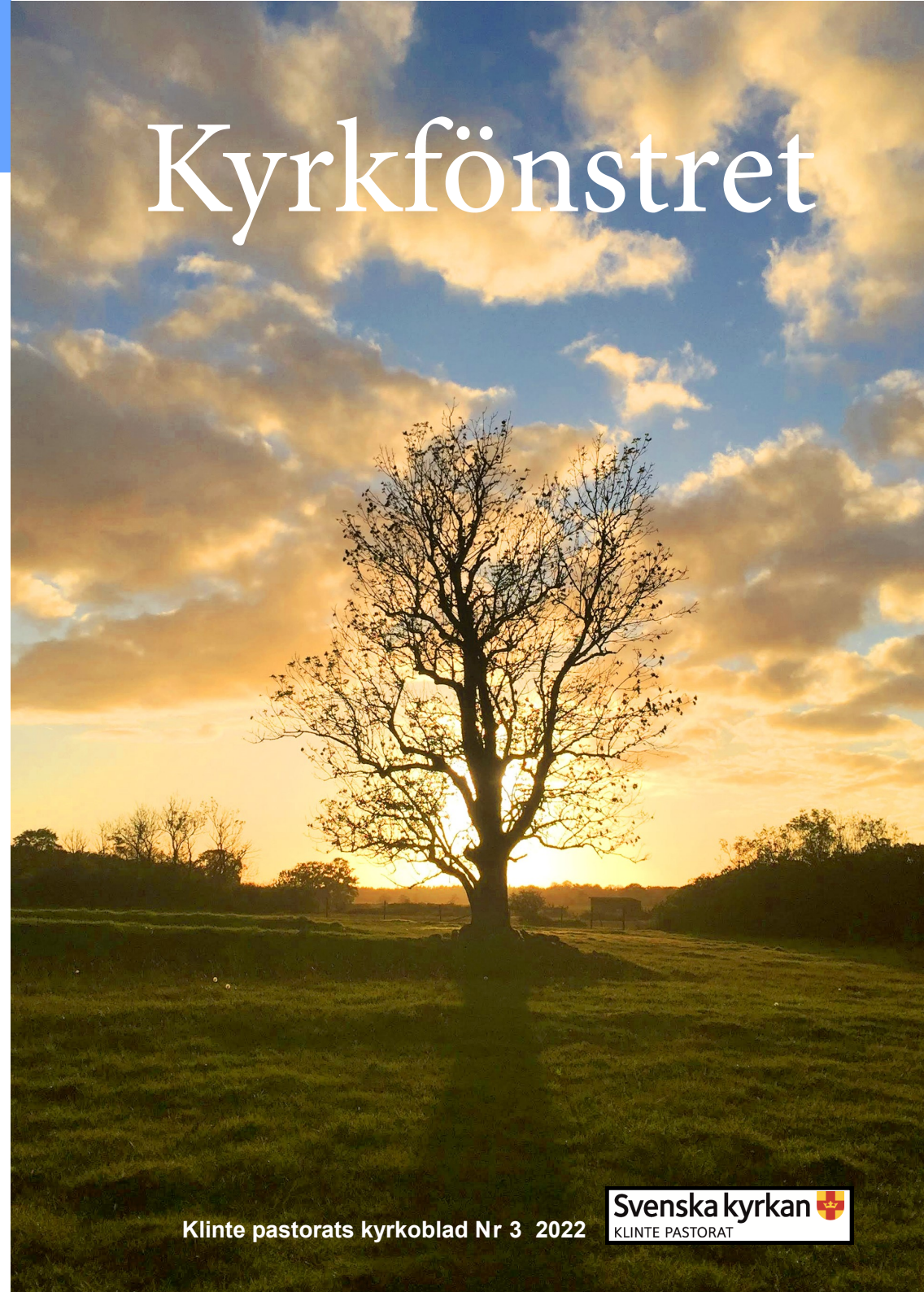
Begravningsombuden ska också se till att de som inte tillhör Svenska kyrkan får sina intressen tillgodosedda vad gäller begravingar.

Begravningsombud för Klinte pastorat är Stig Pettersson.
mail: frandarve@hotmail.com
tel. 070-528 18 40

Gravexpeditionen i Klinte 0498-24 00 05
öppettider mån-fre kl. 10:00-12:00 och kl. 13:00-15:00
mail: klinte.pastorat@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan
KLINTE PASTORAT

Kyrkfönstret

Klinte pastorats kyrkblad Nr 3 2022

Svenska kyrkan
KLINTE PASTORAT

Kyrkoherden har ordet!

På många sätt går det mot mörkare tider. Förutom det vanliga så här års med allt mindre dagsljus, har vi nu även krig i vår närhet, energikris och främlingsfientlighet som gör att det kan vara svårt att se ljuset på tillvaron.

Men, ljuset ÄR starkare än mörkret! Jag vill dela med mig av något välkänt som påminner om ljusets kraft. Tänk er att ni står i en mörk hall och i ett av de andra rummen är lyset tänd och dörren halvöppen in mot hallen. På det mörka golvet kan man då se en ljus triangel där ljuset kommer från det upplysta rummet ut i hallen. Det är aldrig någonsin tvärtom. Mörkret äter sig inte in i det ljusa rummet! Ljuset är starkare än mörkret!

Diakon Kim och prästerna Janne och undertecknad finns tillgängliga för samtal. Det kan kallas för själavård, men också för andlig friskvård. Kontakta oss gärna!

Nu efter uppehållet startar våra grupper och aktiviteter igen för spädbarn, barn, ungdomar, vuxna och äldre. Mer info finns i detta nummer.

Foto: Sophie Malmros

Under allhelgonahelgen kommer våra kyrkor att vara upplåsta och lite upplysta. Kanske vill ni passa på att kombinera ett besök på kyrkogården med en titt in i kyrkan? Välkomna! I Fröjel och Sanda kan man t o m bli bjuden på kaffe. Mer info på sidan 11.

Välkomna!

Kent Österdahl, 070-235 14 55

*Kristus är världens ljus,
han och ingen annan
- född i vårt mörker,
född att bli vår broder.
Har vi sett honom har vi sett vår Fader.
Ära vare Gud.*

(Svensk psalm 37, vers 1)

Klinte församling

Församlingsrådets ordf. Per Stumle073-312 79 86

Fröjel församling

Församlingsrådets ordf. Lisbeth Jakobsson..... 070-594 47 86

Eksta församling

Församlingsrådets ordf. Bernt Jakobsson.....073-140 71 22

Sproge församling

Församlingsrådets ordf. Kjell Olofsson.....073-182 57 83

Bokning av förs.hem: expeditionen.....0498-24 00 05

Sproge församlingshem

Sproge Butvier 149, 623 44 Klintehamn

Sanda, Västergarn och Mästerby församling

Församlingsrådets ordf. Thorbjörn Möllerström..... 072-858 94 49

Bokning av Mästerby församlingshem:

expeditionen.....0498-24 00 05

Mästerby församlingshem

Mästerby Sallmunds 501, 622 32 Gotlands Tofta

Hejde församling

Församlingsrådets ordf. Ingegerd Paulin.....0707-42 34 40

Väte församling

Församlingsrådets ordf. Ingemar Lundqvist.....070-424 60 34

Väte församlingshem

Väte annex 1, 623 78 Klintehamn

Klockare

Klockare Mia Andersson..... 076-767 64 21

mia.andersson4@svenskakyrkan.se

Klockare Gunnar Eriksson.....070-893 12 68

gunnar.eriksson@svenskakyrkan.se

Klockare Christina Lidquist.....076-767 64 20

christina.lidquist@svenskakyrkan.se

Klockare Emil Lindgren.....076-767 64 22

emil.lindgren@svenskakyrkan.se

Klockare Tina Calmerås Müller.....076-767 64 23

tina.mueller@svenskakyrkan.se

Klockare Elin Andersson, tjänstledig

Kontaktuppgifter för Klinte pastorat

Pastorsexpeditionen 0498-24 00 05

Kanslist Suzanne Asklander

Kyrkskolan 703, 623 76 Klintehamn

E-post: klinte.pastorat@svenskakyrkan.se

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/klinte

Expeditionens besökstider är mån-fre kl. 10:00-12:00 och 13:00-15:00.

Övrig kontorstid nås expeditionen per mejl eller telefon.

Kyrkoherde Kent Österdahl.....0498-24 01 76

kent.oesterdahl@svenskakyrkan.se.....070-235 14 55

Komminister Janne Manni

janne.manni@svenskakyrkan.se070-476 48 35

Diakon Kim Felixdotter.....070-205 71 59

kim.felixdotter@svenskakyrkan.se

Kyrkomusiker Robert Nyström.....0498-25 18 65

robert.nystrom@svenskakyrkan.se.....072-508 58 65

Kyrkomusiker Erik Tibell.....0498-24 01 79

erik.tibell@svenskakyrkan.se.....070-315 75 67

Pedagog Anette Torgnysdotter

anette.torgnysdotter@svenskakyrkan.se

Pedagog Clara Andermo

clara-maria.andermo@svenskakyrkan.se

Kyrkorådets ordf. Kjell Olofsson.....073-182 57 83

Informatör Sophie Malmros.....sophie.malmros@svenskakyrkan.se

Om Kyrkfönstret

Redaktör: Sophie Malmros

Ansvarig utgivare: Kent Österdahl

Omslagsbild: Foto: Sophie Malmros

Kyrkfönstret ges ut av Klinte pastorat till hushållen i Eksta, Fröjel, Hejde, Klinte, Mästerby, Sanda, Sproge, Västergarn och Väte.

Svenska kyrkan Klinte pastorat och Fritidsbanken i Klintehamn bjuder på kaffe och lånar ut sportprylar.
Fredagen den 23 september kl. 14.00-16.00.
Vi finns i parken vid COOP Klintehamn.

Svenska kyrkan

+

**Fritids
banken**
KLINTEHAMN

KLINTE PASTORAT

Visby stift anordnar en dag full med evenemang på temat klimat och hållbarhet.

Klädbytarstation, Skapa med växter, Hållbart på tallriken, Klimatpsykologer, Konst och återbruk, Dans och rörelse är några av programpunkterna.

Se all information på stiftets hemsida:
www.svenskakyrkan.se/visbystift

Vårt varmaste tack
till alla ni som hjälpt till att
blomstärsmyska våra kyrkor
i Västergarn, Sanda och
Mästerby!

Klockarna

På personalfronten

Vi välkomnar klockaren Mia Andersson som vikarierar i stället för Elin Andersson.

Elin har tagit tjänstledigt ett år för att studera.

Klucku tei i Hamnkyrkan.

Måndagar kl. 09:30-11:30 Gäller 5 sept - 14 nov

Vi träffas och dricker förmiddagskaffe tillsammans.

Kanske dyker det upp någon ur personalen och presenterar sig.

Vi ses!

Kim

Diakon på plats i Hamnkyrkan.

Måndagar kl. 14:00-16:00 Gäller mellan den 5 sept - 21 nov.

Jag finns i Hamnkyrkan om du vill titta förbi och kanske prata en stund över en kopp kaffe.

Kim

Kim nås även på telefon: 070-205 71 59

Våfflor i Sproge församlingshem

Tredje onsdagen i månaden kl. 14:00.

21/9, 19/10, 16/11

Medverkar: Ruth Allgarde, Anita

Hejdström, Kim Felixdotter, Lars-Erik Gottlander.

Hjälp oss med kaffeservering!

Klinte pastorat behöver hjälp med att servera kaffe på Åvallegården.

Det gäller några fredagar i månaden. Hör av dig om du vill hjälpa till!

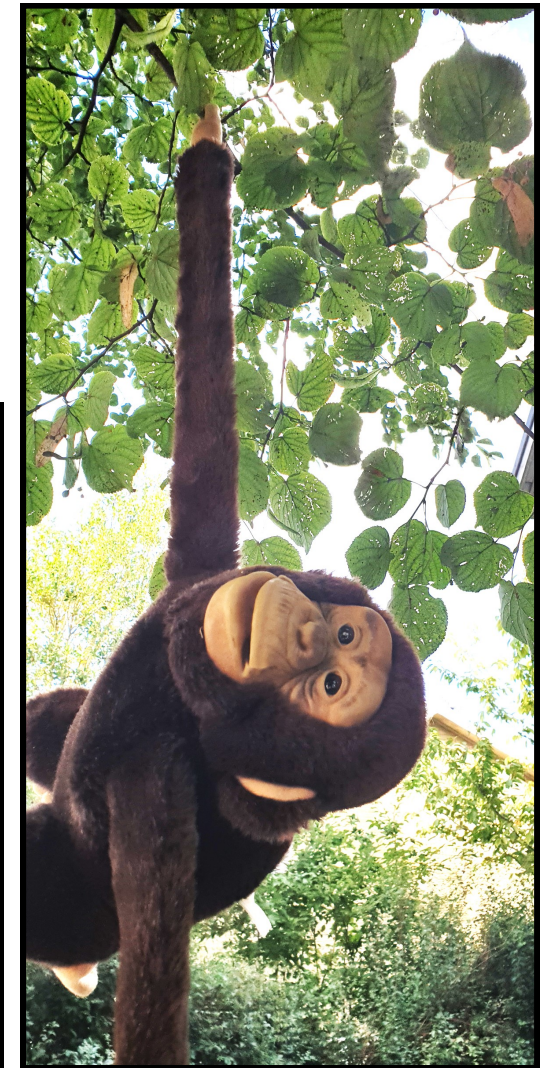
Kontakta Kim 070-205 71 59

under marken, är som fiber i våra datorer. Så sitter de där och chattar på kvällarna när alla människor lagt sig.

De är kloka de där barkisarna.

Ha en fin höst allihopa, lek i löven, se på färgerna, och så längta till våren!

Fast däremellan kommer pulka!

Jörgen

Jörgen berättar om naturen.

Hej alla barnsliga vuxna och brådmogna barn!

Nu blir det höst. Höst är kul för det blir så många färger då.

Och vi vet ju, att det kommer en vinter och sen en ny vår.

Så om det känns som att träden klär av sig nu så vet vi att de får nya kläder igen.

Bra va?

Jag är inte så bra på träd och löv och sånt. Är ni? Kan nog känna igen ek, gran, lönn och tall. Sen blir det svårare. Kanske björken, ja, den känner jag igen, och en. En har jag

hört att det är bra att göra pilbågar av. Och av björk kan man få bastukvistar. Vilka mer träd känner ni igen? Vad finns det här på Gotland?

Och sen, vilka är det som lever i träden? Jo, havsörn och ekorre till exempel. Är det inte roligt?

Sen kan man ju klättra i träd. Och plocka äpplen så klart.

Visste ni också att träd kan tala med varandra? Jo det är sant. Deras rötter,

**Missa inte
Messy Church
i Klinte!
24 nov
kl. 17-19.
Vi bakar
pepparkakor
och äter
tillsammans!**

Åvallegården

Varje fredag kl 14:00 är det andakt på Åvallegården.

Det är Klinte pastorat, Eskelhems pastorat och Equmeniakyrkan som turas om att hålla andakten med kyrkkaffe efteråt.

Sinnesrogudstjänster i Hamnkyrkan i höst.

Torsdagarna 15 sept, 20 okt, 17 nov, 15 dec.

Sinnesrobönen

*Gud, ge mig sinnesro att
acceptera det jag inte kan förändra,
mod att förändra det jag kan
och förstånd att inse skillnaden.*

DET HÄR GÖR ACT SVENSKA KYRKAN I UKRAINA

Act Svenska kyrkan har genom våra partner sett till att flera ton med mat nått människor på flykt. Mediciner, tillfälliga skydd och psykosocialt stöd kommer också den ukrainska befolkningen till del. Din gåva behövs för att arbetet ska kunna fortsätta.

Swisha din gåva till 900 1223.
Skriv AKUT i meddelandefältet.

När kriget i Ukraina inleddes i slutet av februari var Act Svenska kyrkan bland de första organisationerna på plats. Personalen har inte rest dit själva utan arbetar tillsammans med partnerorganisationer som redan vid krigets början befann sig i närområdet. Att Act Svenska kyrkan har partner på plats ger oss en unik möjlighet att se de verkliga behoven – att skicka kläder från Sverige är till exempel inte önskvärt.

Matpaket och hygienkit har delats ut till människor på flykt. Matpaketen innehåller allt ifrån pasta till fisk och mjölk. I hygienkiten finns tvål, handsprit, toalettpapper, tandkräm och mycket annat som människor inte kunnat få med sig då de lämnat sina hem. Hittills har ACT-alliansen, som Act Svenska kyrkan är en del av, skickat 278 ton mat och andra förnödenheter, och vi ser noga till att allt kommer dit det ska.

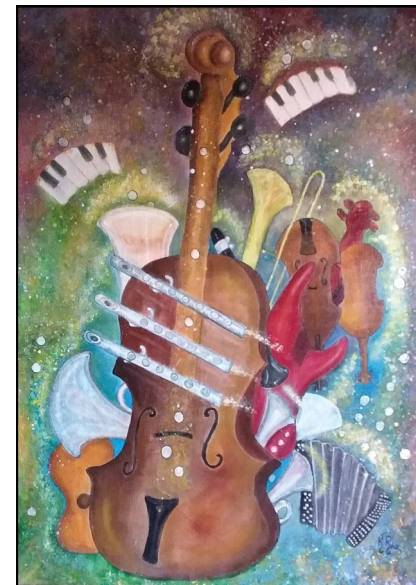
- Vi har upparbetade system för rapportering och ansvarsutkrävande, och kan snabbt slå larm om hjälpen inte når till de människor som den är ämnad för, säger Erik Lysén, chef för Act Svenska kyrkan.

Pastoratsorkestern

Alla åldrar är välkomna i
Pastoratsorkestern!

Spelar du ett instrument och vill
spela tillsammans med andra
kontakta:

Robert Nyström.
072-508 58 65

Konstverk: Kersti Rädén Laurin

Sjung med pastoratskören

Cikoria

*som övar på
onsdagar 18:30-20:30 i
Klinte församlingshem.
Körledare är Erik Tibell
070-315 75 67
erik.tibell@svenskakyrkan.se*

Vår studieverksamhet och våra
kultur- och musikaktiviteter
genomförs i samarrangemang med

sensus

Världsutställningen i Paris!

Men orgelbyggaren Frans Andersson hade ännu större ambitioner för sin vackra orgel. Därför skickade han den även till Världsutställningen i Paris år 1867. Den skulle alltså packas ner igen och forslas ända till Paris med järnväg och ångfartyg. Den fantastiska världsutställningen i Paris hade över 50 000 utställare och besöktes av mer än 9 miljoner människor.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1867

Frans Andersson måste ha känt sig stolt. Tyvärr avled han endast 41 år gammal redan år 1869. En kollega, Per Larsson Åkerman, fick överta orgeln och Sanda församling kunde köpa den för 3100 riksdaler år 1871.

Och här i Sanda har den stått sedan dess och sjungit för oss genom alla sina pipor.

En syster på Åland

På en av Ålands minsta öar Sottunga står det en likadan orgel, en tvillingsyster, som Frans Andersson byggde 1866. Så har du vägarna förbi kan du ju skicka en hälsning.

Sophie Malmros

Text: Sophie Malmros

Sandabilder: Sophie Malmros

Stockholmsbilden: Johannes Jaeger 1866

Parisbilder från lookandlearn.com.

Litteraturtips

Holmgren Claes
Organ Document Gotland

Söderberg Rolf, Rittsel Pär
Den svenska fotografins historia

Brudkronor

Vill du bära en av pastoratets brudkronor och känna dig som en riktig prinsessa på ditt bröllop? Sju av våra nio socknar har brudkronor man kan låna till den stora dagen.

Brudkrona från Västergarn

I Klinte pastorat finns det brudkronor att låna i följande socknar:

**Eksta
Hejde
Klinte
Sanda**

**Sproge
Västergarn
Väte**

Fröjelborna har genom åren lånat Klintes krona, och Mästerbybor får gärna låna en grannkyrkas krona.

Brudkrona från Klinte

Seden att bära krona.

I den katolska traditionen har man burit krona vid bröllop sedan medeltiden. Kronan lyftes då tillfälligt av en Mariaskulptur för att kröna bruden som en symbol för den rena jungfrun. (Förhoppningsvis var bruden också oskuld annars kunde man få böta för sk "kronobrott".) I Sverige är brudkroneseden betydligt yngre. Den tidigast funna brudkronan är från 1500-talet och någon egentlig tradition finns inte förrän på 1700-talet. Brudkronorna i Klinte pastorat

är heller inte fullt så gamla. De är tillverkade åren mellan 1941-1978. Och för att låna dem nuförtiden behöver man heller inte vara jungfru! Bra att veta!

Vem har bekostat brudkronorna?

Brudkronorna i Hejde (1959), Västergarn (1968) och Väte (1951) är skänkta av församlingarnas respektive syföreningar. Men även enskilda personer har skänkt en brudkrona till sin församling. Klintes brudkrona skänktes av fotografen Betty Smitterberg 1941, Edvard och Maria Johansson skänkte Sandas brudkrona 1956 och Theodor Lundgren skänkte medel till Sproges brudkrona 1978. Och en anonym församlingsbo skänkte år 1948 brudkronan till Eksta församling.

Tala med din präst om du vill låna en brudkrona till bröllopet!

Brudkrona från Eksta

Text:
Sophie Malmros

Foto: Inventarie-
inventeringen,
Visby stift.

BARNVERKSAMHET HÖSTTERMINEN 2022

I KLINTE

Kottarna i Hamnkyrkan

Start: 9/9

Öppen verksamhet för små barn och deras vuxna.

Obs ingen anmälan, drop in

Fredagar kl.9:30-11:30

(Sago- och sångstund kl 10- 10:40)

Hamnkyrkan (Norra Kustvägen 28)

Ledare: Anette Torgnysdotter och Kim Felixdotter.

Kyrkis i Klinte

Pyssel, lek, mellanmål och andakt

För dig i åk f-3

Tisdag 14:00-16:00

Start 6/9

Klinte Församlingshem

Vi hämtar barnen i skolan kl. 13:50

Ledare: Clara Andermo

filmKlubben i Klinte

Film- se och gör egen

För dig i åk 5-7

Onsdagar kl. 16:00-18:00

Start 7/9

Klinte Församlingshem

Vi hämtar barnen i skolan kl. 15:50

Ledare: Anette Torgnysdotter

I SANDA

Kyrkis i Sanda

Pyssel, lek, mellanmål och andakt

För dig i åk f-3

Torsdag 13:30-15:30

Start 6/9

Sanda prästgård

Vi hämtar barnen i skolan kl. 13:30

Barnen hämtas sedan av sina

föräldrar vid Sanda prästgård.

Ledare: Clara Andermo

Barnkören i Sanda

För dig i åk f-1

Onsdag 13:00

Start 7/9

Sanda prästgård.

Barnen hämtas sedan av sina

föräldrar vid Sanda prästgård.

Ledare: Clara Andermo

Barnkören i Sanda

För dig i åk 2-3

Onsdag 14:00

Start 7/9

Sanda prästgård

Barnen hämtas sedan av sina

föräldrar vid Sanda prästgård.

Ledare: Clara Andermo

En berest orgel.

Just Sandas orgel är lite speciell. Den byggdes av orgelbyggaren Frans Andersson som var en mycket ambitiös företagare. Orgeln byggde han 1866 för att visas upp på den stora

"Stockholmsutställningen" samma år.

Stockholmsutställningen var en internationell konst- och industriutställning med utställare från hela Norden och besökare från hela världen.

Orgeln medverkar på episkt foto.

Under invigningen togs även det man kallar "Sveriges första reportagebild". Kung Karl XV hade fått halsfluss och kunde inte vara med på den stora invigningen. Men med dåtidens fototeknik var det möjligt för

hovfotografen Johannes Jaeger att fotografera, framkalla och leverera denna bild till kungen inom hisnande fyra timmar! Och kopior såldes redan samma eftermiddag som souvenirer. Bilden kom sedan att spridas i stora mängder. Detta reportagefoto är en milstolpe i svensk fotohistoria och ett välkänt foto inom konsthistoriska och fotohistoriska kretsar. Och inte nog med det.

I övre högra hörnet på detta foto tronar Frans Anderssons orgel som nu finns i Sanda! Visst känner du igen den!

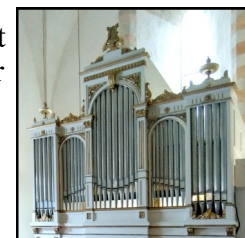

Foto: Av Johannes Jaeger - Stockholms historia / Stockholms stadsmuseum, Public Domain,

För info och anmälan kontakta ledare via sms eller mejl.

Anette: 072-508 58 66 anette.torgnysdotter@svenskakyrkan.se

Clara: clara-maria.ndermo@svenskakyrkan.se

Frans Anderssons orgel renoveras i Sanda.

Det har åter blivit dags för en renovering av orgeln i Sanda. Senast skedde det 1982. Efter lite välbehövad omvårdnad kommer orgeln snart att ljuda som vanligt.

Men vid undertecknads besök var orgeln bara ett tomt skal. På plats fanns endast den stora bälgen på golvet.

Ett tomt skal än så länge. Den vackra orgelfasaden är bevarad i originalskick sedan 1867.

Åke Bergenblad från firman "Bergenblad&Jonsson" berättar att bälgen hade börjat läcka pga

Åke Bergenblad och Tommy Carlsson tätar bälgen.

maskätet trä och skador av möss. Bälgen är gjord av furu och fårsinn. Men nu är den tätad. Och även den skvaderlådan som piporna ska stå på är reparerad.

Pipor

I kyrkan står lådor med metallpipor som snart ska sättas på sin rätta plats. På verkstan i Vetlanda vårdas ännu de pipor som är av trä och som också lidit av maskangrepp. De pipor som pryder orgelfasaden är däremot stumma och finns där enbart för syns skull.

VERKSAMHET FÖR UNGDOMAR HÖSTTERMINEN 2022

Välkomna på konfirmation!

Vi har en första gudstjänst, därefter info och inskrivning, den 18 september kl. 18:00 i Hamnkyrkan, Klintehamn.

Därefter ses vi ett par söndagar i månaden, har läger den 21-23 okt, skidåkning i Järvsö under Trettonhelgen och konfirmation senare i vår.

Ni kan anmäla er till prästen Janne: janne.manni@svenskakyrkan.se eller ring på 070-476 48 35

Ungdomsgruppen

Ungdomsgruppen är för dig som är från 14 år, I Ungdomsgruppen kan vad som helst hända.

DU bestämmer!

Hör av dig med dina idéer! Eller kontakta oss och fråga vad som är på gång.

Janne 070-476 48 35
janne.manni@svenskakyrkan.se

Anmälan sker via SMS el. mejl till Janne Manni komminister 070-476 48 35 janne.manni@svenskakyrkan.se

Pastoratets almanacka 2022 september-november.

Ändringar kan bli nödvändiga. Kontrollera därför alltid uppgifterna i fredagstidningens predikoturer eller på vår Facebooksida.

Söndag 11 september

Västergarn 10
Klinte 13
Eksta 19

Trettonde söndagen efter Trefaldighet

Mässa.
Gudstjänst.
Gudstjänst.

Torsdag 15/9

Hamnkyrkan 19

Sinnesrogudstjänst.

Söndag 18 september

Väte 10
Sproge 13
Hamnk:an 19

Fjortonde söndagen efter Trefaldighet

Mässa.
Gudstjänst.
Gudstjänst. Konfirmandstart.

Söndag 25 september

Hejde 10
Mästerby 13
Fröjel 19

Femtonde söndagen efter Trefaldighet

Mässa.
Gudstjänst.
Gudstjänst.

Söndag 2 oktober

Sanda 10
Eksta 13
Hamnkyrkan 18

Den helige Mikael's dag

Gudstjänst.
Gudstjänst.
Lovsångsmässa.

Söndag 9 oktober

Väte 10
Klinte 13

Sproge 19

Tacksägelsedagen

Mässa. Soppa. Skördefest. Pastoratskören Cikoria.
Gudstjänst för stora och små. Barnkörerna.
Bibelutdelning.
Gudstjänst.

Söndag 16 oktober

Klinte 10
Fröjel 13
Västergarn 19

Artonde söndagen efter Trefaldighet

Mässa.
Gudstjänst.
Gudstjänst. Marianne Gottlander, sång.

Tors 20/10

Hamnkyrkan 19

Sinnesrogudstjänst.

Söndag 23 oktober

Mästerby 10
Eksta 13
Hejde 19

Söndag 30 oktober

Sproge 10
Klinte 13
Väte 19

Fredag 4/11

Fröjel 14-17

Lördag 5 november

Hejde 10
Fröjel 11-15
Sanda 13-16
Sproge 19:30

Söndag 6 november

Eksta 10
Klinte 17
Mästerby 19:30

Söndag 13 november

Sanda 10
Väte 13
Fröjel 19

Tors 17/11

Hamnkyrkan 19

Söndag 20 november

Hejde 10
Eksta 19

Nittonde söndagen efter Trefaldighet

Gudstjänst.
Mässa.
Fredsgudstjänst. Talare: Sofia Hoas. Startar med fackeltåg kl 19 från bygdegården.

Tjugonde söndagen efter Trefaldighet

Mässa.
Gudstjänst.
Gudstjänst.

Kaffe i kyrkan.

Alla helgons dag

Högmässa.
Kaffe i kyrkan.
Kaffe i kyrkan.
Minnesgudstjänst för Fröjel, Eksta och Sproge.
Johanneskvartetten.

Söndagen efter alla helgons dag

Mässa.
Minnesgudstjänst för Klinte. Cikoria.
Minnesgudstjänst för Sanda, Västergarn, Mästerby, Hejde och Väte. Cikoria.

Söndagen före Domssöndagen

Mässa.
Gudstjänst.
Gudstjänst. Marianne Gottlander, sång.

Sinnesrogudstjänst.

Domssöndagen

Högmässa. Carina Nyström Ahlin, trumpet.
Gudstjänst.